Contribuţii la monografia Bibliotecii Judeţene Constanţa. Repere în evoluţia sistemului informaţional al Bibliotecii Judeţene Constanţa

Georgeta Petre
Biblioteca Judeţeană Constanţa

Valoarea unei biblioteci rezidă nu numai în bogăţia şi varietatea colecţiilor sale, în structura lor, construită şi diversificată în timp conform unor exigenţe generale şi specifice ale strategiei de completare, ci şi în gradul de valorificare a potenţialului lor informaţional, întrucât menirea fiecărei instituţii bibliotecare este accesul rapid şi eficient al utilizatorilor la documente pentru consultare, cercetare**,** lectură**.** Funcţia informativă a bibliotecii s-a accentuat în societatea contemporană, ca urmare a importanţei informaţiei, considerată resursa principală de dezvoltare. Prin componenta sa informativă, biblioteca are un rol de importanţă strategică în societatea informaţională.

Valorificarea imensului tezaur informaţional cuprins în documentele unei biblioteci este un proces complex, flexibil şi deschis, cu rigori specifice, cu resurse de autoreglare şi perfecţionare continuă. În practica tradiţională, acest proces se realizează etapizat şi progresiv prin: prelucrarea biblioteconomică a documentelor, prelucrare concretizată în fişele de catalog, diseminarea şi organizarea fişelor de catalog într-un sistem integrat de cataloage şi comunicarea informaţiilor despre colecţiile bibliotecii prin modalităţi multiple: informare bibliografică la cerere şi de anticipare, lucrări bibliografice generale, tematice, cataloage, ghiduri, sinteze, comunicări de specialitate, manifestări expoziţionale, publicitare etc.

Ansamblul modalităţilor de informare asupra colecţiilor bibliotecii reprezintă **sistemul informaţional al bibliotecii,** verigă importantă în relaţia bibliotecă-utilizatori. Importanţa sistemului informaţional derivă deci din rolul său de intermediar, de interfaţă între sursele de informaţii clasice şi moderne şi cererile utilizatorilor reali si potenţiali.

Sistemul informaţional de bibliotecă are atributele unui sistem complex, alcătuit din subsisteme, interconectate, complementare, dar şi relativ autonome, cu posibilităţi de autoreglare pe baza principiului feed-back.

BDD-A19256 © 2002 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:57 UTC)

Componentele importante ale sistemului informaţional tradiţional de bibliotecă, în fapt, sisteme subordonate sau subsisteme sunt: sistemul integrat de cataloage, sistemul de informare bibliografică, modalităţi variate de informare (activităţile şi manifestările culturale, în latura lor informatvă). **Sistemul de cataloage,** sistem integrat, constituie componenta principală a sistemului informaţional. Funcţia informativă a sistemului de cataloage se asigură prin gradul de specificitate al componentelor şi conexiunea lor internă, de caracterul deschis, flexibil, continu perfectibil al sistemului în corelaţie directă cu diversitatea documentelor deţinute şi cu exigenţele de informare ale utilizatorilor. Structura sistemului de cataloage al Bibliotecii Judeţene Constanţa a evoluat în timp, de la cataloagele de bază, alfabetic şi sistematic, la o reţea complexă de cataloage interne, de serviciu şi pentru public, generale şi pe secţii, pe categorii de documente, pentru fondul integral şi pentru fondul dobrogean - prin perfecţionarea unor cataloage existente şi prin diversificarea cu componente noi.

Sistemul info-documentar tradiţional. Instrumente şi modalităţi de informare tradiţionale.

Istoria bibliotecii publice constănţene (apărută în 1898 din iniţiativă particulară, cu funcţionare de numai doi ani, înfiinţată oficial abia în anul 1931**)** se caracterizează printr-o evoluţie sinuoasă şi dificilă, deseori întreruptă, cu acumulări nesemnificative şi pierderi succesive de publicaţii. Această dezvoltare atipică, diferită faţă de istoria instituţiilor similare din capitalele provinciilor istorice cu date de naştere în secolul al XIX-lea (Bucureşti, Iaşi, Craiova, Sibiu), beneficiare ale aplicării treptate ale legilor bibliotecilor publice, avantajate de reglementările privind depozitul legal, se poate explica, în parte, prin condiţiile istorice particulare ale Dobrogei, pentru integrarea căreia, după revenirea mult aşteptată la patria mamă (1878), s-au depus eforturi în principal pentru dezvoltarea structurilor administrative, politice, economice. Recuperarea decalajelor culturale ar fi presupus din partea oficialităţilor centrale decizia fondării instituţiilor culturale fundamentale în viaţa unei comunităţi: biblioteci, teatre, muzee, centre culturale. Acestea au apărut însă greu şi tardiv, unele, mult după cel de-al doilea război.

BDD-A19256 © 2002 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:57 UTC)

Trebuie amintite demersurile şi pledoariile unor reprezentanţi de seamă ai intelectualităţii dobrogene (Constantin Brătescu, colonelul Ionescu-Dobrogeanu, Stan Greavu-Dunăre) pentru accesul larg al comunităţii la cultură, pentru cercetarea istoriei Dobrogei şi elaborarea unor lucrări ştiinţifice fundamentale, care vor fi contribuit în mod cert la sensibilizarea oficialităţilor locale şi centrale.

Investigaţiile noastre asupra primei etape din istoria bibliotecii publice au scos la iveală prea puţine date despre modalităţile de prelucrare a documentelor şi existenţa unor instrumente de informare.

Fondul de 3500 volume al primei biblioteci publice, fondate în 1898, a fost încredinţat spre organizare şi custodie unui funcţionar din port, investit cu calitatea de bibliotecar. Acesta a organizat cărţile pe domenii de cunoştinţe şi a întocmit un catalog (tipul de catalog neprecizat). Activitatea bibliotecii s-a remarcat în cei doi ani de funcţionare prin indicele ridicat de lectură la sediu şi împrumut.

Nu avem date certe despre instrumentele de informare din perioada interbelică. Presupunem că cei doi bibliotecari din această perioadă (reputatul profesor latinist, doctor în litere şi drept, **Carol Blum** 1931-1934 şi profesoara de istorie **Viorica Pătru** 1934-1944), având în vedere calificarea lor deosebită, au elaborat minime instrumente de informare la nivelul cunoştinţelor vremii. Cunoaştem însă modelul de organizare al bibliotecii (biblioteca cehă din cartierul Vinohrady din Praga) şi regulamentul propriu de organizare, în care se stipula rolul de colecţionară şi deţinătoare a documentelor cu referinţă la spaţiul dobrogean, de "*academie dobrogeană"*. Fondul bibliotecii număra în 1942 cca 20.000 volume, din care multe constituiau donaţii valoroase ale unor importante instituţii şi personalităţi de seamă.

Perioada postbelică cunoaşte mai multe etape importante, din care marcăm următoarele date cu semnificaţiile lor:

- **1946-1950 -** biblioteca îşi reia activitatea sub denumirea de **Biblioteca regională a Dobrogei**. Eforturile sunt concentrate pentru reconstituirea colecţiilor dispersate în diverse depozite din cauza războiului.
- **1951-1962 -** biblioteca regională va funcţiona ca şi alte biblioteci similare din ţară pe baza Regulamentului bibliotecilor centrale regionale, conform HCM 1542/1951. Incepe reorganizarea după principii biblioteconomice: acces liber la raft conform criteriului sistematico-alfabetic, aşezarea pe formate a fondului sălii de lectură. Din decembrie 1961 - instrumente de evidenţă individuală noi pe formulare tipizate

BDD-A19256 © 2002 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:57 UTC)

- **1963-1979 -** mutarea într-un local mai mare, amenajat corespunzător pentru activităţile în diversificare ale bibliotecii impune şi elaborarea unor instrumente noi de informare. Pe măsura cresterii colecţiilor şi a necesităţilor de lectură se dezvoltă noi tipuri de cataloage: cataloagele generale pentru public (cărţi şi periodice) pe baza fondului Sălii de lectură: catalogul alfabetic, sistematic, indexul alfabetic al catalogului sistematic, fişiere tematice pentru elevi; cataloagele şi fişierele interne de serviciu (catalogul alfabetic general, cataloage topografice etc.); cataloagele speciale ale Secţiilor de Împrumut şi Copii: alfabetice, sistematice, tematice (din 1978).

Menţionăm faptul că biblioteca constănţeană se numără printre primele biblioteci judeţene care au organizat un serviciu specializat de **Informare bibliografică locală -1965-** cu atribuţii de colecţionare, organizare şi prelucrare a documentelor privitoare la spaţiul dobrogean. S-a proiectat în detaliu structura unui subsistem de cataloage autonom care va amplifica potenţialul informativ al întregului sistem.

Activitatea asiduă şi dificilă de identificare a acestor documente, de procurare, achiziţionare sau microfilmare, de prelucrare şi elaborare a primelor instrumente de informare (cataloagele publicaţiilor dobrogene, cărţi şi periodice, fişierul de personalităţi dobrogene) a fost urmată de apariţia în 1969 a primului număr din anuarul bibliografic ***Bibliografia Dobrogei*****,** cu rol de bibliografie curentă. In seria ***Contribuţii la bibliografia Dobrogei*** apar primele lucrări bibliografice şi de cercetare, care pot fi considerate segmente ale bibliografiei retrospective.

Cărţi : ***Biblioteca Municipală Constanţa : Ghid*** (1969) ; Călinescu, Constanţa. ***Reprezentanţi ai Dobrogei în ştiinţa şi cultura românească*** (1969) ; Motoc, Stela. ***Reviste dobrogene : Tomis (1966-1970)*** (1970) ; Faiter, Ion ; Călinescu, Constanţa. ***Reviste dobrogene : Analele Dobrogei (1920-1938) ; Arhiva Dobrogei (1916, 1919-1920)*** (1971) ; ***Bibliophilie au Pont Euxin*** (1973) ; Cioroiu, Constantin ; Mocanu, Aurel. ***Cartea românească în Dobrogea înainte de 1877*** (1978); Călinescu, Constanţa ; Faiter, Ion. ***Dimensiunile unei vocaţii*** (1979).

Seriale: Anuarul ***Bibliografia Dobrogei*** **;** ***Cartea : buletin metodic şi bibliografic,*** (trimestrial) cu apariţie din 1978 etc.

BDD-A19256 © 2002 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:57 UTC)

Incepea să se realizeze în forme moderne un deziderat formulat încă de la începutul secolului: un fond documentar dobrogean şi un sistem informaţional adecvat.

Caracteristica acestei perioade este constituirea şi consolidarea unui sistem de cataloage, alcătuit din cataloage pentru public, generale şi pe secţii, cataloage de uz intern şi cataloage specializate. Dacă la acesta, care constituie veriga importantă a unui sistem de informare şi documentare într-o bibliotecă, adăugăm lucrările bibliografice şi de cercetare despre Dobrogea, activităţile culturale diverse, expoziţiile, comunicările, revistele bibliotecii, vom obţine imaginea unui sistem info-documentar incipient.

Sistemul de informare şi documentare.

După 1980, strategia de dezvoltare a bibliotecii a înscris ca obiectiv modernizarea activităţii şi serviciilor sale pentru utilizatori. Vom prezenta sintetic realizările în planul activităţii de informare:

- **1980-1990 –** prin atribuirea unui local nou (Clădirea Palatului Episcopal), complet renovat, amenajat şi dotat după exigenţe funcţionale moderne s-au creat condiţii benefice pentru modernizarea serviciilor de lectură (6 săli de lectură specializate pe domenii, cu fond curent şi de referinţă la raft), pentru modernizarea şi diversificarea sistemului de informare şi documentare, pentru organizarea unor bogate şi variate activităţi cu publicul în judeţ şi la sediul bibliotecii.

Pentru articularea treptată a unui sistem info-documentar coerent şi eficient pentru utilizatori s-au lansat mai multe direcţii de acţiune : sistemul integrat de cataloage, sistemul de informare bibliografică generală şi locală, modalităţi complexe de informare şi documentare (Cabinetul de informare şi documentare tehnică), manifestări culturale diverse cu componente informaţionale pertinente. Le vom prezenta succint:

Sistemul integrat de cataloage

Cataloagele generale**.** La sfârşitul anului 1979, în urma analizei activităţii de prelucrare a publicaţiilor şi a capacităţii de rezolvare a cererilor de informare ale utilizatorilor s-au luat două decizii importante pentru modernizarea fizică şi structurală a vechilor cataloage pentru fondul de cărţi, foarte uzate şi depăşite ca nivel de prelucrare a informaţiilor: recatalogarea şi reclasificarea fondului de carte retrospectiv după ultimele norme de descriere unitară şi modificări C.Z.U., valorificarea potenţialului

BDD-A19256 © 2002 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:57 UTC)

informativ al documentelor printr-o prelucrare în profunzime; organizarea informaţiilor rezultate într-un nou sistem de cataloage, diversificat şi îmbogăţit cu noi tipuri de cataloage.

Ca modalităţi de realizare, proiectul noului sistem prevedea: creşterea complexităţii cataloagelor de bază prin metode interne, flexibile: extinderea regimului de divizionare (catalogul alfabetic), abordarea unor indici noi, creşterea gradului de detaliere a indicilor bogat reprezentaţi, evidenţierea indicilor de interes pentru categoriile speciale de cititori ai bibliotecii (catalogul sistematic); realizarea noului index alfabetic al catalogului sistematic; organizarea unor forme noi de cataloage, complementare, pentru potenţarea identificării informaţiilor şi după alte criterii : catalogul de titluri, catalogul lucrărilor în limbi străine, catalogul geografic; în componenţa catalogului sistematic s-au abordat şi dezvoltat noi indici: de colecţie pentru cărţile româneşti şi de manuale pe grade de învăţământ (care au evoluat ca fişiere autonome cu un înalt grad de utilizare), de ex-libris-uri.

Această amplă întreprindere de înnoire (prelucrare complexă însumând un număr mare de operaţii auxiliare, de verificări, modificări, retrageri din cataloagele vechi etc., construirea unor structuri noi, dezvoltate de divizionare, multiplicarea prin dactilografiere) s-a desfăşurat paralel cu activitatea de prelucrare curentă. S-au asimilat şi aplicat prompt noile norme de descriere bibliografică internaţională standardizată şi modificările C.Z.U.

Exigenţele unei prelucrări unitare, riguroase au impus elaborarea şi utilizarea unor fişiere de lucru, vedete uniforme, modele de descrieri şi clasificări cu grad de dificultate**,** îmbogăţind astfel gama instrumentelor de informare de uz intern.

Cataloagele speciale ale secţiilor şi sălilor de lectură**.** Pentru secţiile şi sălile de lectură specializate s-au întocmit următoarele cataloage: catalogul Secţiei Carte rară şi bibliofilă (alfabetic), cataloagele pentru Secţia Fond Special (alfabetic şi sistematic) – cu acces limitat, cataloagele pentru Colecţii speciale (pe categorii de documente – alfabetice, sistematice, tematice), catalogul tematic pentru Cabinetul bibliologic, fişierele tematice ale Sălilor de lectură specializate, cataloagele pentru colecţia de stas-uri (numeric şi alfanumeric), cataloagele proprii pentru secţiile de Împrumut şi Copii (cataloage alfabetice, sistematice, cataloage tematice – acţiune iniţiată în 1978), cataloagele alfabetice pentru toate filialele de împrumut (5 filiale)

BDD-A19256 © 2002 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:57 UTC)

Sistemul de informare bibliografică locală era reprezentat de:

Cataloagele şi fişierele tematice: catalogul cărţii dobrogene, catalogul presei dobrogene, catalogul personalităţilor dobrogene, fişierele tematice: Istoria Dobrogei, Istoria învăţământutlui în Dobrogea, Portul Constanţa ;

Lucrările bibliografice. Cărţi**:** ***Comunicări şi referate de bibliologie*** (1984) în seria ***Contribuţii la bibliografia Dobrogei***, Corcheş, Victor ; Voşloban, Gavril. ***Orizonturi lirice dobrogene*** (1984), Cucu, Ştefan. ***Arheologia şi istoria veche a Dobrogei*** (1985), Constantin-Zamfir, Dumitru ; Georgescu, Octavian. ***Presa dobrogeană (1879-1980)(***1985) ;

Seriale**:** ***Bibliografia Dobrogei : Anuar***, ***Cartea : Buletin metodic şi bibliografic*** (trimestrial), ***Mlădiţe dobrogene : Buletin metodic şi bibliografic*** (semestrial) ;

Alte modalităţi de informare bibliografică **:** bibliografii diverse la cerere pe teme de interes dobrogean, bibliografiile expoziţiilor cu tematică dobrogeană, articolele publicate şi comunicările bibliografilor constănţeni la diverse manifestări locale şi naţionale, articolele, prezentările cu tematică dobrogeană în presă şi la radio.

Paralel cu prelucrarea fondului documentar propriu se lărgeşte aria de investigaţie pentru identificarea, consemnarea şi stocarea referinţelor despre spaţiul dobrogean.

Cabinetul de informare şi documentară tehnică.

O iniţiativă valoroasă a Bibliotecii Judeţene Constanţa, apreciată la timpul respectiv de beneficiarii din unităţile economice ale judeţului a fost înfiinţarea (1978) şi activitatea Cabinetului de informare şi documentare tehnică. Direcţiile de dezvoltare au vizat: identificarea priorităţilor generale şi zonale în cerinţele de informare tehnico-economică, localizarea, activarea şi valorificarea surselor documentare centrale (I.N.I.D., oficiile de documentare pe ramură) şi locale într-un sistem complex de instrumente de informare şi documentare, modalităţi variate de comunicare şi transfer ale informaţiilor tehnice, colaborarea de specialitate cu Institutul de Invăţământ Superior din Constanţa, cu alte instituţii de cercetare, întreprinderi de profil economic şi tehnic, specialişti.

Instrumente de informare şi documentare**:** catalogul colectiv al cărţilor tehnice existente în bibliotecile din Constanţa, catalogul colectiv al periodicelor străine vechi 1950-1979 existente în bibliotecile din Constanţa, fişiere tematice specifice profilului tehnico-economic al

BDD-A19256 © 2002 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:57 UTC)

judeţului: transport petrol, platforme de foraj marin, nave, recondiţionare piese de nave, scafandri etc., ***Catalogul periodicelor străine la care sunt abonate principalele biblioteci din municipiul Constanţa.*** Catalog anual tipărit (din 1979) ***;***

Alte modalităţi de informare şi documentare**:** bibliografii de recomandare, bibliografii la cerere, documentaţia şi referatele Grupului de analişti (ingineri din întreprinderile oraşului) în subiectele de interes tehnic local: construcţii nave, construcţii hidrotehnice, depoluare marină, sudură, industrie alimentară etc., expoziţii cu tematică tehnică la B.J.C., biblioteci de întreprinderi, comunicări la manifestările judeţene şi naţionale în probleme de informare şi documentară tehnică.

Informarea bibliografică generală.

Activitatea de informare generală desfăşurată la Sala Cataloagelor completează în mod util şi eficient celelalte modalităţi de informare: informare orală sau scrisă în bibliografii la cerere sau de recomandare în teme de larg interes, informarea cititorilor asupra surselor şi posibilităţilor de obţinere a unor informaţii şi documente deţinute de alte instituţii, biblioteci din localitate şi din ţară

Manifestări culturale.

Variatele manifestări culturale desfăşurate de bibliotecă în această perioadă (din care menţionăm Clubul artelor şi Cenaclul Ovidius) ca principală iniţiatoare sau în colaborare cu alte instituţii culturale, de învăţământ, unităţi economice se pot înscrie în sistemul informaţional al bibliotecii, prin componenta lor informativă şi documentară detectabilă în: informaţiile transmise prin conţinutul comunicărilor, bibliografii şi documentaţie însoţitoare, expoziţii.

Cu privirea critică necesară privind barierele şi interdicţiile informaţionale, balastul ideologic, putem detecta efortul bibliotecii de a da sistemului info-documentar o dimensiune şi o direcţie compatibilă cu tendinţa accentuării funcţiei informaţionale a bibliotecii în societatea contemporană, de a se integra cu potenţialul său informaţional în sistemul naţional de informare şi documentare.

- 1990-2002 - sistemul info-documentar modernizat şi diversificat în deceniul anterior a fost în continuare funcţional**.** In mod necesar s-au operat intervenţii structurale la nivelul subsistemelor şi componentelor acestora, determinate de noile realităţi: desfiinţarea cataloagelor cu acces limitat pentru Fondul special şi transferarea fişelor în cataloagele generale pentru public, desfiinţarea fişierelor tematice pentru formele de învăţământ

BDD-A19256 © 2002 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:57 UTC)

politic, dezactivarea instrumentelor de informare şi documentară tehnică prin diminuarea solicitărilor, determinată de efectele tranziţiei economice, aplicarea strictă a normelor biblioteconomice pentru materialele de partid, excesiv reprezentate anterior, prin retragerea fişelor suplimentare din toate tipurile de cataloage, evidenţierea prin divizionare a noilor solicitări informaţionale: istorie cenzurată, scriitori din diaspora, memorii politice, religie, management, marketing, informatică.

Instrumente noi de informare: elaborarea unor fişiere tematice noi, de interes: noua legislaţie, protecţia mediului, bibliografie şcolară, abordarea unor noi direcţii de cercetare bibliografică: Viaţa religioasă în Dobrogea, Cultura minorităţilor dobrogene, Aromânii în Dobrogea (fişiere tematice) ;

Lucrări bibliografice. Cărţi. In seria ***Contribuţii la bibliografia Dobrogei***: Cucu, Ştefan ; Apostoleanu, Corina. ***Literatura în Dobrogea : Dicţionar biobibliografic*** (1997-1999), Culicea, Gelu. ***Dobrogea în lucrările lui Nicolae Iorga*** (1998) ; **Seriale**: ***Bibliografia Dobrogei*** ;

Alte publicaţii: ***Biblion*** **:** ***Publicaţie de bibliologie*** (din 1991), ***Biblioteca Judeţeană Constanţa : Ghid*** (1999).

Informatizarea sistemului info-documentar.

Informatizarea unei biblioteci este un proces de mare complexitate şi performanţă pentru specialişti, întrucât biblioteca este o instituţie a informaţiei, cu documente, procese specifice de prelucrare complicate şi activităţi variate a căror formalizare şi transpunere în programe specifice au un grad ridicat de dificultate. Biblioteca este prin excelenţă o structură sistemică complexă, flexibilă şi deschisă, autonomă, care se dezvoltă din interior cu noi componente conexe, necesare şi în acelaşi timp un subsistem al vieţii sociale, care receptează cerinţele şi mutaţiile din exterior şi răspunde adecvat la acestea prin modalităţi specifice care-l îmbogăţesc.

De aceea, problematica complexă a implementării tehnicii informatice într-o bibliotecă (analiza necesităţilor de informatizare, strategia, etapizarea, specializarea personalului, oferta informatică, relaţia hard-soft, exploatarea sistemului, dezvoltarea sistemului, asimilarea altor tehnologii informatice etc.) ar fi trebuit să fie obiectul unei dezbateri şi analize organizate, la nivel naţional, fiind subiect de importanţă generală pentru biblioteci.

BDD-A19256 © 2002 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:57 UTC)

In absenţa unei decizii generale, a unei strategii naţionale de informatizare, a unui organism coordonator, investit cu competenţe şi responsabilităţi, în condiţiile unei crize financiare progresive, procesul de informatizare a bibliotecilor se abordează necoordonat, descentralizat, neplanificat. Multe biblioteci au decis să abordeze procesul complex de informatizare cu forţe proprii, implicarea singulară comportând uneori riscuri în achiziţionarea de echipamente şi programe informatice neperformante, la preţuri ridicate, dificultăţi imense în angajarea unor specialişti informaticieni în condiţii salariale modeste.

In funcţie de mai mulţi factori (performanţe tehnice, preţ etc.) bibliotecile mari au achiziţionat echipamente diferite: Biblioteca Academiei sistemul ALEPH, BCU - sistemul VUBIS, Biblioteca Naţională TINLIB, într-o primă fază Biblioteca Municipală M. Sadoveanu - VTLS. Prima tendinţă pentru bibliotecile mai mici a fost de a achiziţiona sistemele biblliotecilor mari din reţea, în scurt timp, însă, sistemul integrat TINLIB a câştigat prioritate pe piaţa informatică românească

In 1991, Biblioteca Judeţeană Constanţa a luat decizia informatizării proceselor şi serviciilor de bibliotecă. A fost o decizie majoră de manageriat, în condiţii puţin prielnice, o implicare temerară într-o acţiune de pionierat pe plan naţional.

Abordarea dificultăţilor şi asumarea riscului s-au dovedit a fi peste timp decizii manageriale juste, constructive şi înţelepte pentru evoluţia bibliotecii.

În **Strategia de dezvoltare a Bibliotecii Judeţene Constanţa** în perioada 1990-2000, aceasta constituia un obiectiv important al dezvoltării bibliotecii, alături de construirea noului sediu. Scopul informatizării era eficientizarea şi optimizarea activităţii şi diversificarea serviciilor oferite utilizatorilor, în perspectiva integrării în circuitul naţional şi internaţional de informaţii. Informatizarea este un proces complex care determină schimbări profunde în procese şi activităţi, de lungă durată. Implică o înaltă specializare a personalului şi costuri financiare importante

Programul de informatizare etapizat prevedea: prioritatea informatizarii procesului de catalogare a cărţilor, crearea unei baze de date, la început pe baza fondului curent, treptat din introducerea în calculator şi a

BDD-A19256 © 2002 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:57 UTC)

informaţiilor din fondul anterior, baza de date cea mai solicitată de utilizatori şi în acelaşi timp necesară pentru informatizarea altor procese sau servicii de bibliotecă; instruirea bibliotecarilor în utilizarea programului informatic; introducerea intensivă de către operatori a titlurilor din fondul retrospectiv, crearea unei reţele pentru birourile tehnice de bibliotecă, abordarea informatizării altor procese şi activităţi de bibliotecă; dotarea cu echipamentele necesare.

Alte aspecte importante ale intervenţiei manageriale în derularea programului de informatizare au vizat: funcţionarea optimă şi dezvoltarea sistemului instalat, opţiunea pentru achiziţionarea eşalonată a sistemului integrat TINLIB (1995), asimilarea noilor versiuni, diversificarea serviciilor informatice pentru utilizatori prin achiziţionarea bazei de date LEX etc., conectarea la Internet, înfiinţarea Centrului de Informare Comunitară etc.

Informatizarea bibliotecilor a creat, putem spune, o adevărată revoluţie în activitatea bibliotecarilor. Complexitatea noului proces, necesitatea asimilării unui complex de cunoştinţe teoretice şi practice sub imperiul urgenţei a solicitat intens profesiunea de bibliotecar. Provocarea informatică a stimulat şi a îmbogăţit sfera cunoştinţelor, capacităţilor şi deprinderilor profesionale. Aria de investigare şi de prelucrare a informaţiei s-a extins de la colecţiile propriei biblioteci la surse exterioare variate. De altfel, în literatura de specialitate, bibliotecarul este considerat manager al informaţiei.

Procesul de informatizare a proceselor şi serviciilor de bibliotecă se desfăşoară pe baza **Proiectului de Automatizare** ale cărui obiective vizează: implementarea tehnologiilor informatice performante pentru biblioteci, diversificarea şi optimizarea calităţii serviciilor de informare proprii, conectarea şi valorificarea resurselor informatice externe, cooperarea şi integrarea în sistemul informatic naţional (în calitate de utilizator şi furnizor de informaţie).

Etapizare.

Procesul de informatizare vizează în primele faze operaţiile şi activităţile interne de bibliotecă, cu o deschidere progresivă spre servicii informatice externe: automatizarea proceselor şi serviciilor de bibliotecă : catalogare, circulaţie, achiziţii, control seriale, accesul utilizatorilor OPAC; conectarea la surse externe de informaţie (Internet, baze de date la distanţă);

BDD-A19256 © 2002 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:57 UTC)

accesul la distanţă al utilizatorilor prin servicii de server Web – home-page propriu; servicii noi de informare: informare comunitară, reţea de CD-ROM-uri; diversificarea serviciilor: instruire şi învăţământ deschis, servicii speciale (minorităţi culturale, persoane cu nevoi speciale).

În prezent se derulează procese incluse aproape în toate etapele programului, eforturile specialiştilor informaticieni şi bibliotecari au condus la crearea unei baze de date de peste 100.000 titluri cărţi (cca 2/3 din totalul titlurilor), 2.500 titluri periodice, documente audio-video (recent abordate). Utilizatorii au acces intermediat la baza de date generală TINLIB şi la baza de date Bibliografie Dobrogea CDS/ISIS), dotarea cu terminale fiind deficitară) ; din 1997 utilizatorii au acces intermediat la Baza de date Lex, foarte solicitată; în anul 1999 s-a realizat conectarea la Internet pe linie dedicată (utilizat în prezent în serviciile interne ale bibliotecii, accesul direct al utilizatorilor fiind posibil în momentul dotării corespunzătoare cu calculatoare); în anul 2001 a fost inaugurat Centrul de Informare Comunitară.

Cataloage electronice

Baza de date TINLIB - versiunea 400 - Colecţii generale**.**

Informaţiile din descrierile bibliografice înregistrate în secţiunea de editare sunt procesate de sistem şi organizate în baze (cataloage) distincte. Principalele cataloage rezultate prin procesarea datelor din modulele Catalogare şi Circulaţie sunt**:** catalog Titluri (titluri propriu-zise, paralele, uniforme, colecţii, alte titluri), catalog Autori, catalog Edituri, catalog Tipografii, catalog Subiecte, catalog Cuvinte cheie - listă alfabetică a cuvintelor din titlurile documentelor care asigură o alternativă de identificare a titlurilor şi subiectelor, catalog sistematic C.Z.U., catalog ISBN-uri, catalog Cote (sistematice şi de format), catalog Numere inventar, catalog RMF, catalog cititori.

Baza de date bibliografice CDS/ISIS - Bibliografia Dobrogei a fost iniţiată în 1996. După realizarea tuturor optimizărilor solicitate de bibliografi pentru opţiunea Bibliografia Dobrogei din programul TINLIB, se va opera conversia Bazei de date bibliografice din sistemul ISIS în sistemul integrat TINLIB, realizându-se în acest fel o bază extinsă de date şi implicit un sistem informaţional omogen şi complex.

BDD-A19256 © 2002 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:57 UTC)

Complexul de cataloage din baza ISIS are următoarele componente: catalog Titluri, catalog Autori, catalog sistematic C.Z.U., catalog An de apariţie, catalog Personalităţi dobrogene, catalog Subiecte, catalog Subiecte – persoane, index Instituţii, index geografic, index Eveniment, index Tip activitate.

Aspecte particulare ale informatizării în Biblioteca Judeţeană Constanţa

Opţiunea Bibliotecii Judeţene Constanţa pentru informatizarea operaţiilor de catalogare carte a fost motivată în primul rând de importanţa creării bazei de date pentru documentele cu ponderea cea mai mare în colecţiile bibliotecii, bază de date ce constuie punctul de plecare pentru abordarea ator procese şi activităţi. Paralelismul catalogare curentă – catalogare retrospectivă continuă. Din totalul de 140.000 titluri s-au introdus cca 100.000 titluri care reprezintă cca 2/3 din titlurile fondului de bază. Fondul de circulaţie a fost introdus integral în baza informatizată. Paralelismul cataloage on-line - cataloage tradiţionale continuă până la dotarea corespunzătoare cu calculatoare a serviciilor de informare pentru utilizatori.

Baza de date pentru subiecte pentru titlurile din perioada 1990-2002 îşi probează utilitatea prin rata crescută de interogări şi răspunsuri pertinente. Baza de date pentru subiecte este o iniţiativă a Serviciului de Catalogare si Clasificare. Neavând modele la nivel naţional, întreprinderea noastră este un pionierat, poate hazardat, dar asumat conştient din dorinţa de a oferi utilizatorilor o modalitate suplimentară în regăsirea informaţiilor de conţinut, mai facilă şi mai flexibilă, în condiţiile unei producţii editoriale bogate pentru anumite domenii şi categorii de cititori, apariţiei unor concepte şi realităţi noi. Clasificarea zecimală universală constituie în continuare modalitaea de indexare a informaţiilor pe domenii. Considerăm că indexarea pe subiecte poate fi o metodă complementară şi nu o alternativă a modalităţii tradiţionale CZU. Suntem conştienţi de imperfecţiunile soluţiilor noastre şi încercăm să le corectăm. Reamintim însă necesitatea elaborării unui index, repertoriu naţional de subicte, a unui instrument ştiinţific util tuturor categoriilor de biblioteci.

Baza de date bibliografice – Bibliografia Dobrogei în mediu CDS/ISIS a constituit la data iniţierii ei o premieră la nivelul bibliotecilor judeţene. Bibliotecarii constănţeni au avut contribuţii şi iniţiative meritorii în completarea formatului de înregistrare specific.

BDD-A19256 © 2002 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:57 UTC)

Procesul de automatizare şi informatizare este complex şi de durată, realizarea sa este condiţionată de resurse financiare substanţiale, necesare pentru echipamente şi programe performante, pentru personal specializat, informaticieni şi bibliotecari care dezvoltă şi întreţin bazele de date, cunoscut fiind faptul că ponderea cea mai mare a costului informaţiei superior prelucrate o deţine activitatea complexă şi permanentă de încărcare şi întreţinere a bazelor de date. Etapele se abordează paralel, se interferează, beneficiul fiind valorificarea unor noi resurse şi procedee de prelucrare a informaţiei şi de accesibilizare rapidă a ei pentru utilizatori.

La nivelul proiecţiei propriului sistem de informare s-au luat în considerare principiile teoretice, s-a consultat literatura de specialitate pentru cunoaşterea unor experienţe de referinţă. Păstrând distanţa necesară faţă de modelul teoretic, la nive practic, sistemul informaţional al Bibliotecii Judeţene Constanţa a cunoscut o evoluţie firească de la o structură minim necesară la o structură complexă, modernă, acordată cu interesele de informare generale şi specifice ale membrilor comunităţii. Cu inerente excepţii, sistemul a fost operaţional, a asigurat eficient şi pertinent funcţia de informare.

Imperativele actuale ale eficienţei şi performanţei au implicaţii majore la nivelul bibliotecilor, structuri info-documentare prin excelenţă. Prin activitatea prezentă, prin obiectivele de dezvoltare, Biblioteca Judeţeană Constanţa îşi propune să devină un partener activ în sistemul informatic naţional, un utilizator şi un furnizor competitiv de informaţie.

Landmarks in the development of Constanţa County Library Information system

Abstract

This essay represents a preliminary synthesis of the chapter ***The Information System*** of the future collective work ***The Monograph of Constanţa County Library.***

For designing and developping a proper library information system, there have taken into consideration: theoretical principles, the recommendations of the specialists from the important libraries, but mainly the specific aspects of lecture in Constanţa, the particular role of the public library, for a long time the unique library of the city, and constantly the

BDD-A19256 © 2002 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:57 UTC)

most important, due to its value, extent and diversity of collections.

Practically, the information system has known a normal evolution from the traditional form, with its own development from a minimal necessary structure, to a complex modern structure, with components for the first time in a county library (***The Local Bibliographical Information*** - 1965, ***The Information and Technical Documentation Office 1980-1990, The Bibliology Office 1980-1990***) - to the authomatized form, today based on the integrated library soft TINLIB: the electronic catalogues (a special mention for the subject catalogue), the local bibliography in conversion from CDS-ISIS in TINLIB and The Community Information Center.

As a documentary and information structure, Constanţa County Library, by its present activity and development objectives, aims to become an active participant into the national information system, a competitive information user and provider.

BDD-A19256 © 2002 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:57 UTC)